

ШТЕНГЕ А.А., ст.гр. МЭД-07

Науч. руков.: Макеев А.Ю., проф., к.т.н.

ГВУЗ "Донецкий национальный технический университет"

г. Донецк

TANIE LINII LOTNICZE W POLSCE I NA UKRAINIE. FINANSOWE KOSZTY TANICH LINII LOTNICZYCH

Приведен сравнительный анализ присутствия на рынке пассажирских авиaperевозок Польши и Украины т.наз. лоукостерных авиакомпаний, описаны их достоинства и недостатки, способы снижения издержек на авиaperевозки. Проанализированы перспективы развития системы малобюджетных пассажирских авиaperевозок в обеих странах в связи с совместным проведением футбольного чемпионата Евро-2012.

Aktualność. Zbliża się Euro 2012 i problemy przewozu pasażerów między Polską i Ukrainą stają się coraz bardziej aktualne. Kolejowe i samochodowe połączenia między krajami są dosyć dobrze rozwinięte, ale te pojazdy są zbyt wolne dla szczelnego grafiku meczów. Nie jest tajemnicą, że najszybszy sposób przemieszczania to transport lotniczy. W Polsce pasażerskie przewozy lotnicze są dosyć rozpowszechnione, podczas gdy na Ukrainie tylko zaczynają się rozwijać. Odsetek ludzi wybierających podróż samolotem w Ukrainie jest niższy aniżeli w Polsce. Poza tym transport lotniczy jest najmniej popularnym typem transportu w obu krajach.

Cel pracy. Porównać rozwój tanich linii lotniczych w Ukrainie i w Polsce. Określić za rachunek czego oni osiągną takie niskie koszty finansowe i mogą tak tanio sprzedawać bilety.

Główna część. Nie tak dawno na europejskim rynku lotniczych przewozów pojawiły się tak zwane tanie linie lotnicze. Obecnie istnieje blisko 150 takich lotniczych przewoźników, którzy obsługują dziennie tysące lotów. Jednak na ukraińskim niebie pojawili się oni stosunkowo niedawno — w lipcu 2008 roku, a w Polsce — nie wiele przed tym. Teraz na Ukrainie działają trzy tanie linie lotnicze: Wizz Air, Air Arabia i German Wings. (Było ogłaszane, że Rumunian Carpatair, Niemiecki Air Berlin i Arabski FlyDubai pojawią się na ukraińskim niebie, ale wszyscy oni odłożyli свои plany), które latają do 22 portów lotniczych: Austrii, Niemiec, Włoch, Norwegii, Polski, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Turcji, Zjednoczonych Emiratów Arabskich i Ukrainy. Obecnie w Polsce pracuje już 12 niskobudżetowych operatorów: Wizz Air, German Wings, Aer Lingus, Iceland Express, Air Berlin, Norwegian Air Shuttle, Blue Air, Ryanair, Brussels Airlines, Smart Wings, easyJet i Transavia, które wożą swoich pasażerów do 104 portów lotniczych rozmieszczonych w Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, na Cyprze, w Danii, Finlandii, Francji, Niemczech, Grecji, na Węgrach, w Islandii, Irlandii, Włoszech, Malcie, Niderlandach, Norwegii, Rumunii, Hiszpanii, Szwecji, Szwajcarii, Ukrainie,

Wielkiej Brytanii, Turcji, Zjednoczonych Emiratach Arabskich i USA.

Teraz dotrzeć z Kijowa do Katowic taniej i szybciej samolotem niż pociągiem! Przecież przelot będzie kosztował 249 hrn. i potrwa 1 godzinę 40 minut, a podróż pociągiem to 700 hrn. i blisko 21 godzin zmarnowanego czasu. Zalety lotów są oczywiste. Ale jak budżet kompanii lotniczych pozwala zrobić ceny biletów niższe aniżeli u konkurentów? Bardzo prosto — oni obniżają koszty.

Na dzień dzisiejszy różnica między budżetowymi i tradycyjnymi kompaniami lotniczymi jest dosyć rozmyta. Jednak, u diskaunterów jest szereg typowych cech:

- jedyna pasażerska klasa oraz znacznie zagęszczona liczba miejsc siedzących (mniejsze odstępy między rzędami foteli);
- ujednoliconą flotą samolotów (zwykle Airbus 320 albo rodzaje Boeinga 737),
- ograniczanie kosztów na nauczanie i obsługę;
- minimalny zestaw optional sprzętu lotniczego (nie ma in-flight systemów rozrywek, żaluzji etc.), poza tym ograniczając koszty na nabycie i podtrzymanie, również jak i obniżanie wagi lotnictwa i dlatego, zachowując paliwo;
- prosty schemat płacy za przejazd, od niedawna wiele firm nie korzysta w ogóle z biletów drukowanych dzięki pojawieniu się biletów elektronicznych;
- miejsca w samolocie rezerwowane są głównie przez Internet i telefonicznie. Pozwoliło to znacząco obniżyć koszty dystrybucji biletów, m.in. dzięki pominięciu drogich pośredników — biur podróży;
- zwykle ceny na bilety rosną w miarę tego, jak samolot wypełnia się — to zachęca do wcześniejszej rezerwacji miejsc;
- brak miejsc na biletach (motywuje pasażerów wsiadać szybko i zawczasu — skrócono czas pobytu na lotnisku);
- korzystanie z tańszych w obsłudze lotnisk (często usytuowanych w sporej odległości od miasta docelowego);
- loty wcześniej rano albo późnym wieczorem dla uniknięcia oczekiwania w kolejce na lądowanie i niższej płacy za wykorzystanie płyty lotniska;
- pasażerowie opłacają dodatkowe usługi, takie jak: przewóz bagażu, posiłki i napoje na pokładzie, dostęp do gazet i radia etc.
- brak możliwości wymiany i zwrotu biletów;
- zmniejszono do niezbędnego, wymaganego przepisami, minimum liczbę członków personelu pokładowego.

Nie wszystkie linie lotnicze stosują podane metody obniżania kosztów . Niektóre proponują kablową telewizję, inne — żaluzje i fotele rozkładane.

Tanie linie lotnicze aktywnie korzystają ze strategii różnicowania cen. Niektóre z nich zmieniają ceny biletów nawet kilkakrotnie w ciągu jednego dnia. Uśrednione zmiany cen wykazują ogólną tendencję, że im mniej dni do wylotu tym bilety są droższe. Bilety nie drożeją jednostajnie. Zdarzają się

znaczne, ale krótkotrwałe, obniżki cen w ostatnich tygodniach poprzedzających lot. Jest to związane z kontrolą wskaźnika load factor, czyli ze staraniem sprzedania jak największej liczby dostępnych miejsc na pokładzie.

Jak pokazują analizy ekonomiczne działalności tanich przewoźników udało się obniżyć koszty działalności w porównaniu do tradycyjnych linii lotniczych do 60%. Mimo to nie wszystkim tanim przewoźnikom udaje się zarabiać. O ile np. Southwest Airlines i easyJet rokrocznie przynoszą ogromne zyski, to mniejsi konkurenci (m.in. SkyEurope, Centralwings) co roku przynoszą straty. Jednak straty w tym sektorze mogą przynosić również wielcy przewoźnicy, w 2008 r. po raz pierwszy w historii straty przyniósł Ryanair.

Budżetowe kompanie lotnicze istnieją i pomyślnie pracują na wszystkich kontynentach. Wyjątek stanowi Afryka, gdzie niskobudżetowi przewoźnicy działają tylko w Maroku, Tunezji i Republice Południowej Afryki. Za pomocą tanich linii lotniczych można niedrogo odbyć podróż dookoła świata.

Jesienią 2007 roku moskiewscy dziennikarze wydania National Geographic Traveler sporządzili trasę podróży dookoła świata, wykorzystując tylko budżetowe linie lotnicze. Według ich obrachunku to kosztowałoby 1304\$. Ale taka trasa już jest niewykonalna, ponieważ niektóre firmy już nie latają w niektórych kierunkach. Jednak, całkiem realne jest sporządzenie nowej trasy, która pozwoli okrążyć ziemię, odwiedzwszy Azję, Australię i Amerykę, korzystając tylko z kompanii lotniczych, które nazywają siebie budżetowymi. Koszt trasy — 1867\$, pod warunkiem, że bilety będą zarezerwowane parę miesięcy przed wylotem. Aby odbyć taką podróż, śmiałek będzie musiał spędzić w powietrzu blisko 3 doby, a cała podróż, z zabezpieczeniem potrzebnych łączy, może przeciągnąć się i potrwać w przybliżeniu 10-11 dni.

Ważnym efektem działalności tanich linii lotniczych jest zwiększenie konkurencyjności na tradycyjnie oligopolistycznym rynku przewozów lotniczych. Wskutek zwiększonej konkurencji także tradycyjni przewoźnicy zaczęli reformować swoją działalność: szukać oszczędności, przygotowywać ciekawsze oferty dla klientów.

Wnioski. Z powyższego wykładu widać, że połączenia lotnicze w Polsce są znacznie bardziej zaawansowane niż na Ukrainie. Jedną z głównych przyczyn tego jest fakt, że Polsce dołączyła do umowy o Otwartej Przestrzeni Powietrznej, a Ukraina — nie. Ta umowa pozwoli nowym kompaniom lotniczym przyjść na ukraiński rynek przewozów lotniczych, to zrobi konkurencję na nim ostrzejszą. To spowoduje poprawę serwisu i spadek cen na przeloty, a to nie może nie wywrzeć pozytywnego wpływu na dynamikę przewozów. Być może właśnie wspólna organizacja Euro — 2012 przez Ukrainę i Polskę będzie dobrym bodźcem do rozwoju przewozów lotniczych na Ukrainie.

1. 'Transport — wyniki działalności w 2008 r.', GUS, Warszawa 2009
2. http://en.wikipedia.org/wiki/Low-cost_carrier
3. http://wikitravel.org/en/Discount_airlines_in_Europe

4. <http://www.flylowcostairlines.org>
<http://www.ukrstat.gov.ua/>